

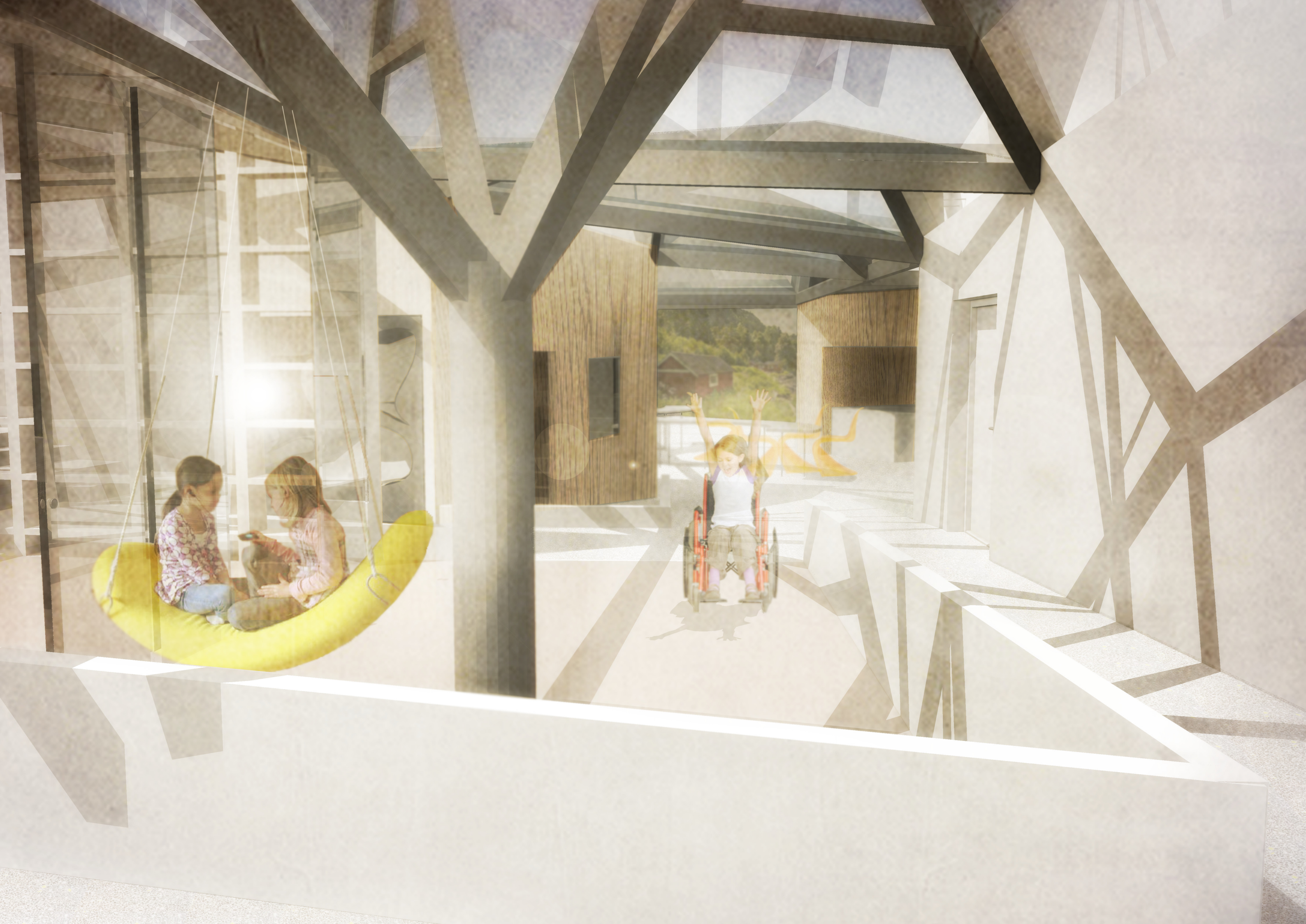
p u s t e r o m

et nytt barnehospice i Trondheim

masteroppgave våren 2012
veiledere: Ragnhild Aslaksen and Jürgen Johner

Marte Haldorsen Tomren

“We can’t add years to their lives, but we can add life to their years”

hva er et barnehospice?

Et barnehospice tilbyr palliativ behandling til barn og unge som ikke er forventet å leve til voksenalder. Et barnehospice tilbyr behandling fra diagnosetidspunktet og så lenge familiene har behov for det. Det er en holistisk, familieorientert behandling, hvor målet ikke er å kurere. Barnehospicet skiller seg fra et voksenhospice på flere måter. Sykdommene er ulike fra de vi ser for voksne, sykdomsperiodene er ofte lenger, og det er flere pårørende. Det er derfor svært viktig at behandlingen fokuserer på hele familiene. Et barnehospice er et hjem utenfor hjemmet. Hospicet gir pleie og omsorg til barn i livets slutfase, samt familier som har behov for avlastning under et barns langvarige sykdom. Barnehospicet er et sted hele familien kan komme til for kortere perioder over flere år. Det er ofte et ønske om at barnet skal få dø hjemme i kjente og trygge omgivelser, og et barnehospice kan da stille med helsepersonell som kan være med å gjøre dette mulig.

palliativ behandling

Palliativ behandling og omsorg hverken fremskynder døden eller forlenger selve dødsprosessen, men ser på døden som en del av livet og gir livskvalitet til det siste. WHO's definisjon på palliativ behandling passende for barn og deres familier er som følger:

”Palliativ behandling for barn er den optimale behandlingen av barnets kropp, hjerne og eksistensielle behov, og det involverer også å gi støtte til familien. Behandlingen begynner når diagnosen er stilt, og fortsetter selv om barnet ikke får behandling direkte rettet mot sykdommen. Helsepersonellet må evaluere og lindre barnets fysiske, psykologiske og sosiale lidelser. Effektiv palliativ behandling krever en bred tverrfaglig tilnærming som inkluderer familien og gjøre nytte av tilgjengelig kommunale ressurser. Dette kan bli implementert selv om ressursene er begrenset, det kan gis i kompetansesentre, i samfunnets helsestasjoner og i barnets hjem.”

Man deler ofte diagnosene til barna som vil ha behov for et slikt tilbud i fire hovedgrupper. Disse er universelle og gjeldene i de fleste land.

1.

Livstruende tilstander, der kurativ- helbredende medisin er mulig- eks kreft, organsvikt av hjerte, lever, nyrer og infeksjoner. Et palliativet tilbud bør gis i tilfelle den medisinske behandlingen svikter.

2.

Tilstander som krever en lengre periode med intensiv behandling med livsforlengende behandling. Døden er uunngåelig - eks HIV/AIDS, ekstremt tidlig prematur(tidligfødt) cystisk fibrose. Deltagelse i vanlig aktiviteter er og mulig med livsforlengende behandling.

3.

Progressive tilstander/sykdommer som utvikler seg mot forverring, der bør den palliativ behandlingen starter med en gang. eks metastase kreft, nevromuskulær sykdom og biologiske eks alvorlig stoffskifte forstyrrelser, Duchennes muskeldystrofi m.m.

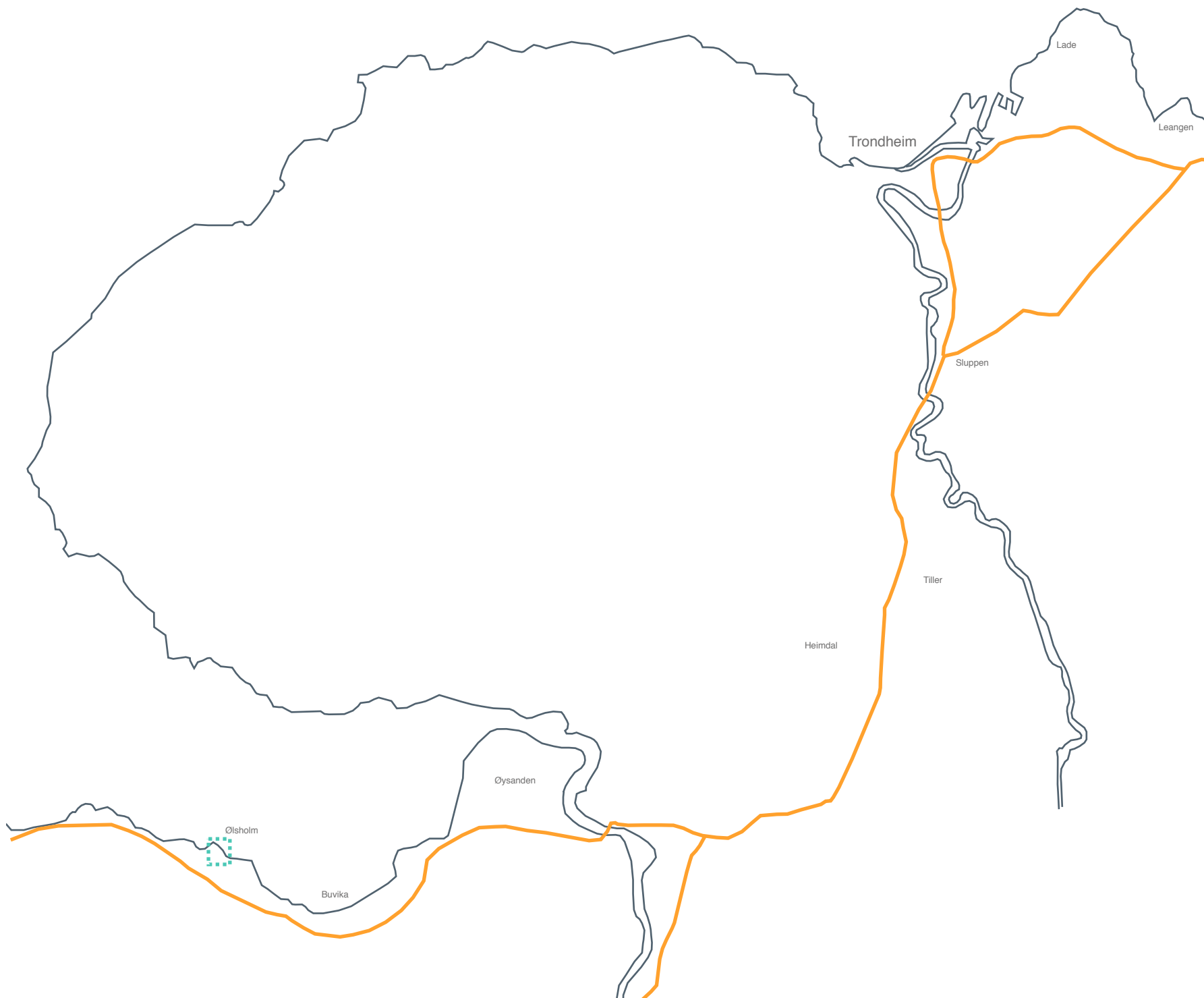
4.

Irreversibel sykdommer. livsbegrensende tilstander med et komplekst sammensatt sykdomsbilde- eks genetisk betinget, alvorlig CP, alvorlige skader på hjerne eller ryggrad.

informasjon hentet fra organisasjonen Ja til lindrende enhet og omsorg for barn www.palliativbarn.no

“What’s wrong with death, Sir? What are we so mortally afraid of? Why can’t we treat death with a certain amount of humanity and dignity, and decency, and God forbid, maybe even humor? Death is not the enemy gentlemen. If we’re going to fight a disease, let’s fight one of the most terrible diseases of all, indifference.”

sitat fra filmen Patch Adams

situasjonsplan 1:100 000

Ølsholm, Buvika - Skaun Kommune

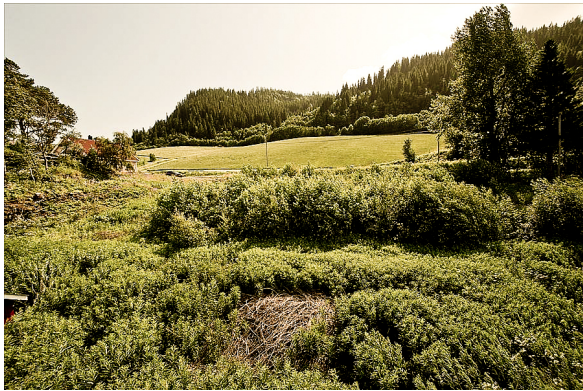
Tomten befinner seg rundt 20 minutters kjøretur sør for Trondheim. Det er en typisk norsk tomt, nordvendt med mye terreng. Tomten ligger mellom en fritidsbolig og en gårdstomt med flere boliger. I tomten ligger det en utfordring med tanke på universell utforming, noe som gjorde tomten spesielt attraktiv. Tomten har fantastisk utsikt, og heller ned mot vannet og en liten strand.

bilde fra steinstranden

bilde tatt fra tomten mot nord-øst

bilde fra tomten mot knausen mot sør

bilde fra stranden mot vest der man om kvelden kan se solnedgangen

bilde tatt nederst fra tomten mot vest. Falleferdig naust som skal rives

bilde tatt fra veien ned mot tomten og vest

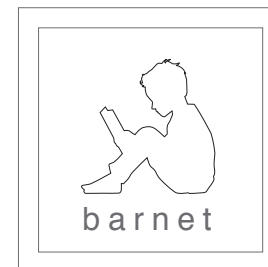
situasjonsplan 1:100 000

hva skal dette stedet være?

Det skal være et sted som fokuserer på livet, selv når døden er nær. Et sted som hjelper mennesker til å sette ord på og håndtere de vanskelige følelsene. Et sted familier kan komme til for korte eller lengre perioder over flere år. Et sted for omsorg og pleie den siste tiden. Et sted hvor man er mer enn et nummer i en sykehusseng. Et sted som lar barn være barn. Et sted som både gir rom for latter og gråt. Et sted der ingen blir glemt eller oversett i kaoset i hverdagen.

Et pusterom i en vanskelig hverdag.

brukere

Døden er en del av livet, selv når den kommer så altfor tidlig, og det er viktig med livskvalitet til det siste. Barn skal leve til de dør, og de skal vokse og utvikle seg på lik linje med jevnaldrende. Barn har behov for å bli forstått og kunne kjenne seg igjen i andre, og syke barn kan ofte bli ensomme ettersom de ikke kjenner andre barn i samme situasjon. Selv svært syke barn ønsker å være del av det levende miljøet rundt dem. Barnehospicet gir muligheten til å kunne møte andre barn med livstruende eller livsbegrensende tilstander, og det er et sted barn kan få lov til å være barn, selv om de er svært syke.

Søsken til alvorlig syke barn kan lett føle seg glemt og tilsidesatt av foreldrene, da alle krefter og all tid ofte brukes på det syke barnet. Dette kan føre til at søsken ofte kan føle seg usynlige og mindre viktige, da det aldri er noen som spør om hvordan de har det oppi alt kaoset. Det har vært viktig å lage et sted der også søsknene kan få være i fokus. Et sted de kan snakke om sine følelser med både helsearbeidere og barn i samme situasjon., og et sted borte fra hjemmet hvor de kan være sammen med familien sin.

Foreldre kommer ofte nederst på prioriteringslisten når deres dyrbare tid skal fordeles. Dette til tross for at avkobling er viktig når det kommer til å hente inn overskudd. I familier med barn med livsbegrensende tilstander og livstruende sykdommer har foreldrene ofte et 24 timer i døgnet pleieansvar. Dette gir ikke mye rom til å sette seg ned for å puste.

Det kan ofte være lett å glemme de ansatte og deres behov i slike prosjekt. Det er tungt å være rundt syke barn og familier i sorg hver dag. Ansatte har også et behov for å kunne trekke seg bort fra situasjonen, noen å snakke med, og muligheten til å bare være alene.

h o v e d r o m p r o g r a m

- 7 familieleiligheter
- 2 dagpasientrom
- helsestasjon/base
- ansatte fasiliteter (kontorer/møterom)
- sanseatrium
- aktivitetsatrium
- refleksjonsatrium
- bibliotek
- voksenbibliotek
- tenåringsrom
- basseng
- kjøkken
- drivhus
- avskjedsrom
- stillsoner

familieleiligheter

Barnehospicet har plass til 7 familier i tillegg til 2 dagpasienter. Hver familie, eller hvert barn dersom de kommer alene, får tildelt sitt eget private volum. Det kan være skremmende for det syke barnet å bli plassert langt borte fra familien, og det er viktig at det skal føles trygt for alle parter å oppholde seg på barnehospicet. Volumene består av et lite oppholdsrom som vender inn mot mellomrommet, og som ved hjelp av en stor skyvedør kan bli en del av dette arealet. Den mer private delen av dette volumet vender ut mot naturen, og har i de fleste volumene utsikt ut mot vannet. Denne delen kan deles med en skyvedør når dette er nødvendig og ønskelig. Det kan for eksempel være greit at foreldrene får sitt eget rom dersom barnet trenger tilsyn av en barnesykepleier på natten. Fleksibilitet er viktig, og det er lagt til rette for at rommet kan innredes og brukes på ulike måter. Det vil være minimalt med medisinsk utstyr i pasientrommene da det er viktig å distansere seg fra de typiske sterile pasientrommene på sykehus. Dette er også en av grunnene til at volumene er kledd i tre både på utsiden og på innsiden. I tillegg har alle familievolumene en hems som kan brukes som ekstra soveplasser eller oppholdsrom, for eksempel for søsken.

avskjedsrom

formålet med et avskjedsrom er å tilby et privat rom for den sørgende familien etter at barnet har gått bort. Rommet er utstyrt med en kjøleseng slik at barnet kan bli liggende så lenge familien ønsker. Dette rommet er plassert i god avstand fra aktivitetssonene, og det er i tillegg plassert på øverste nivå for å skape en distanse fra de andre funksjonene. En liten skjermet uteplass er tilknyttet avskjedsrommet, og det skal være mulig å ankomme og reise uten å måtte gå gjennom hovedinngangen.

tenåringsrom

I et slikt prosjekt er det viktig å huske at barn og ungdom ikke er det samme, og at ungdom har forskjellige interesser og behov enn små barn. Det er viktig å gi tenåringsene et rom der de kan komme seg bort fra mindre barn og voksne, og være sammen med andre tenåringer Her kan de surfe på nettet, høre på musikk eller se på filmer uten å bli forstyrret.

være sammen, alene eller kanskje to?

Det finnes ingen typisk måte å sørge på, mennesker reagerer på ulike måter, og reaksjoner er sjeldent forutsigbare. Ventesorg er et sår og beskrivende ord på hva mange foreldre og pårørende i denne situasjonen føler. Ventesorg er en følelse av tap før tapet er der, eller døden oppstår.

” Ventesorg har mange av de samme prosessene og kan ha de samme symptomene som i sorg etter å ha mistet noen og som man opplever etter at et dødsfall har funnet sted. Den inneholder de samme emosjonelle følelsene, kulturelle og sosiale reaksjonene.”

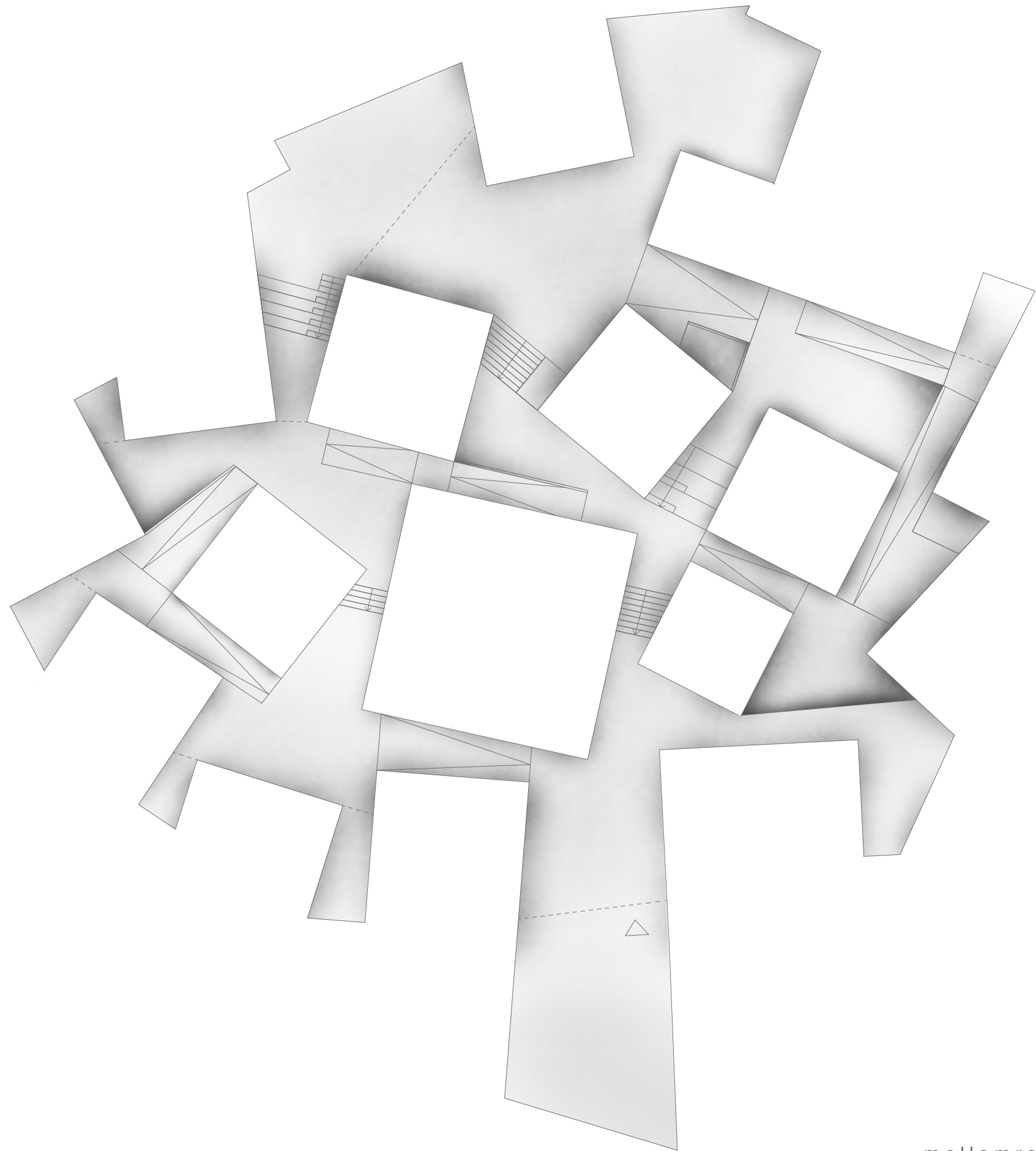
Det er viktig at et barnehospice legger tilrette for ulike type reaksjoner og ulike typer behov. Noen ønsker å bearbeide det de går gjennom alene, mens andre søker mennesker å dele sine innerste tanker med, enten mennesker i samme situasjon eller profesjonelle. Møteplassene i mellomrommet, som spiseplassen og aktivitetssonen legger opp til samtalen og møter mellom mennesker, mens det i tillegg finnes private kroker og huler man kan trekke seg tilbake til dersom man ønsker å være alene. De små strukturene plassert litt borte fra den klimatiserte hoveddelen av prosjektet gir muligheten for å sitte alene med tankene sine. Av og til er det også godt å kunne være to. Ord kan være overflødige, og det er nok å sitte tett og se utover vannet og soldnedgangen.

den lille byen

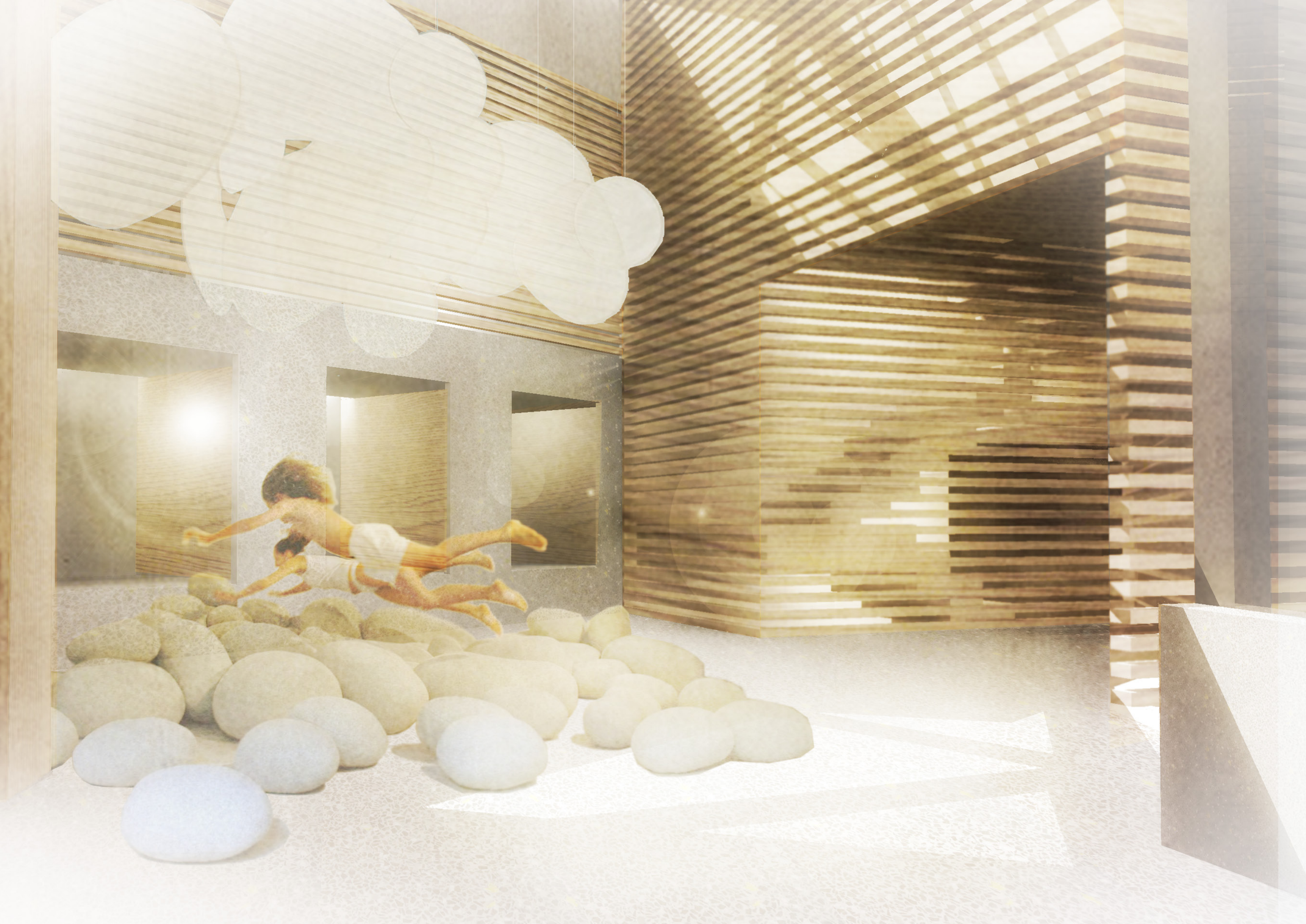
Prosjektet er bygd opp som en liten by med flere små hus, og med gater, plasser og grønne rom som forbinder disse. Som i en by kan man trekke seg tilbake for privatliv, mens det er i mellomrommet møtene mellom mennesker og aktivitetene finner sted. Plassene har ulike kvaliteter og legger opp til forskjellige aktiviteter og aktivitetsnivå.

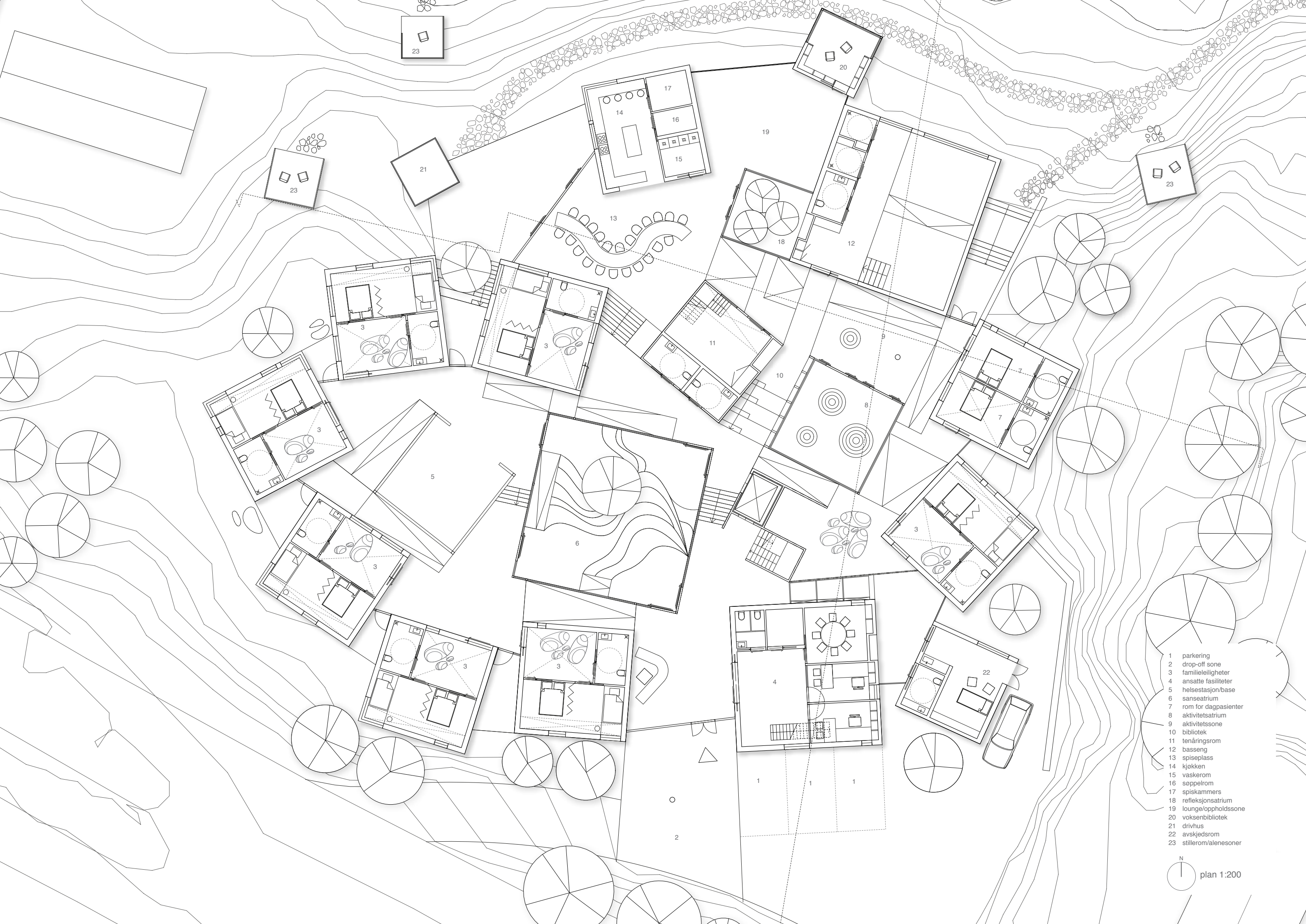

modellbilde av første konseptmodell

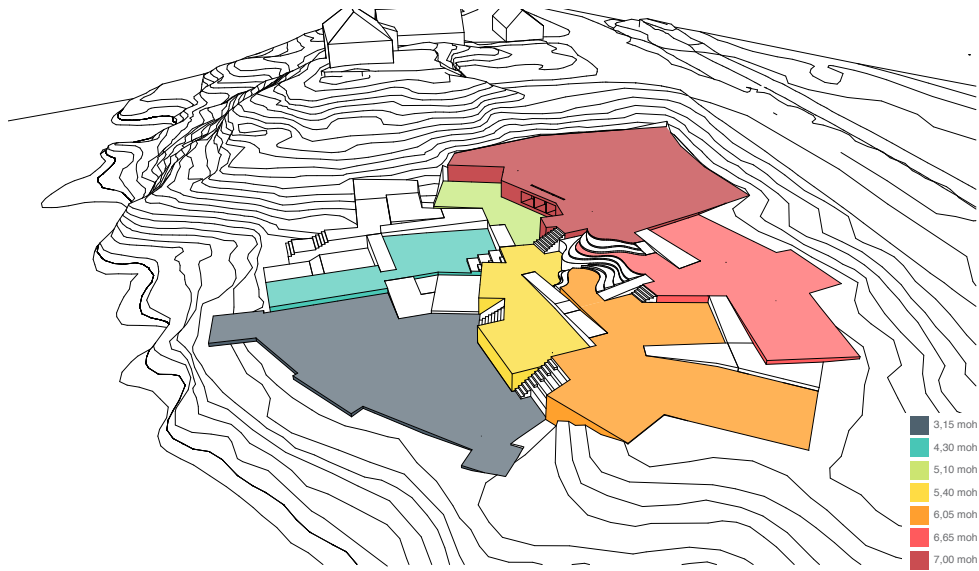

mellomrommet

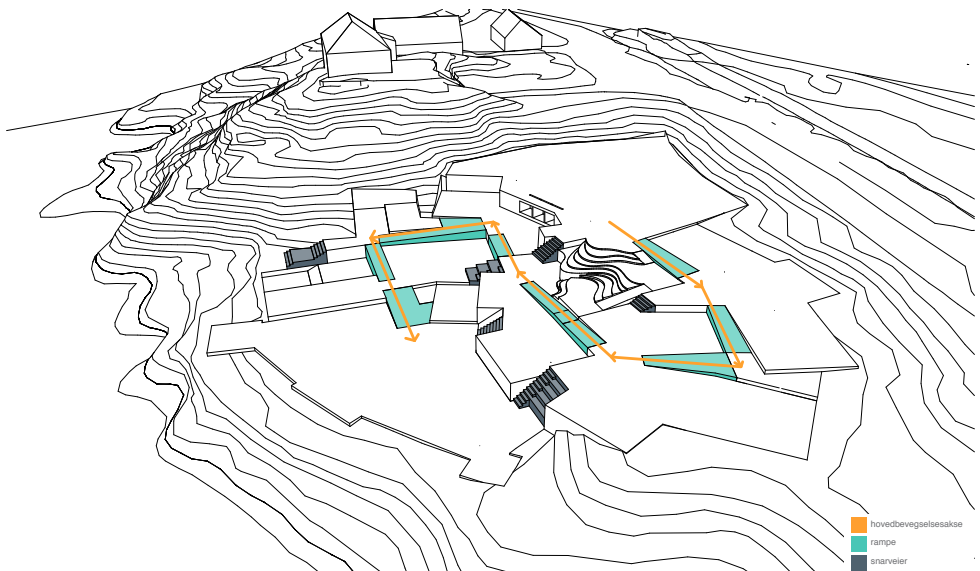

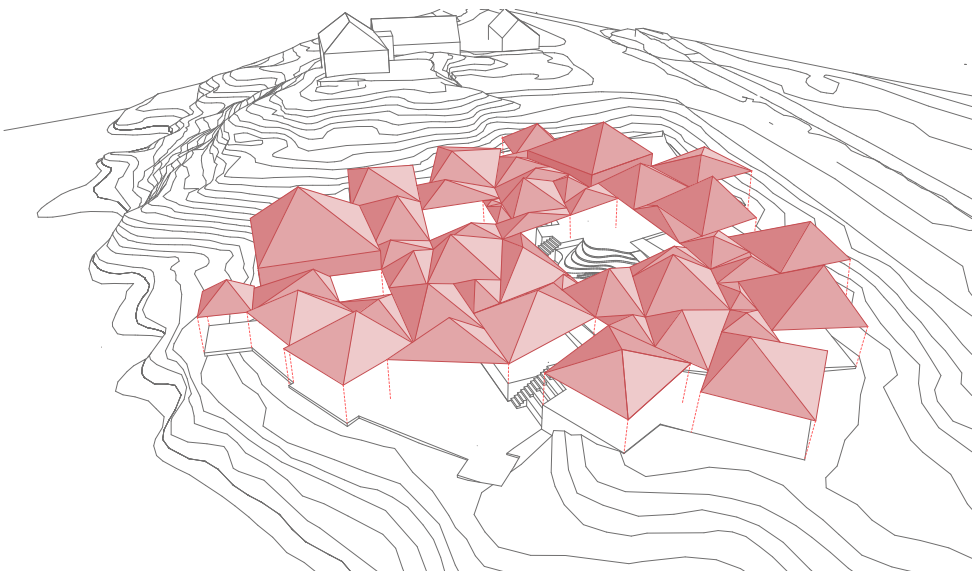
- 1 parkering
- 2 drop-off sone
- 3 familieleiligheter
- 4 ansatte fasiliteter
- 5 helsestasjon/base
- 6 sanseatrium
- 7 rom for dagpasienter
- 8 aktivitetsatrium
- 9 aktivitetsone
- 10 bibliotek
- 11 tenåringsrom
- 12 basseng
- 13 spiseplass
- 14 kjøkken
- 15 vaskerom
- 16 søppelrom
- 17 spiskammers
- 18 refleksjonsatrium
- 19 lounge/opholdssone
- 20 voksenbibliotek
- 21 drivhus
- 22 avskjedsrom
- 23 stillerom/alenesoner

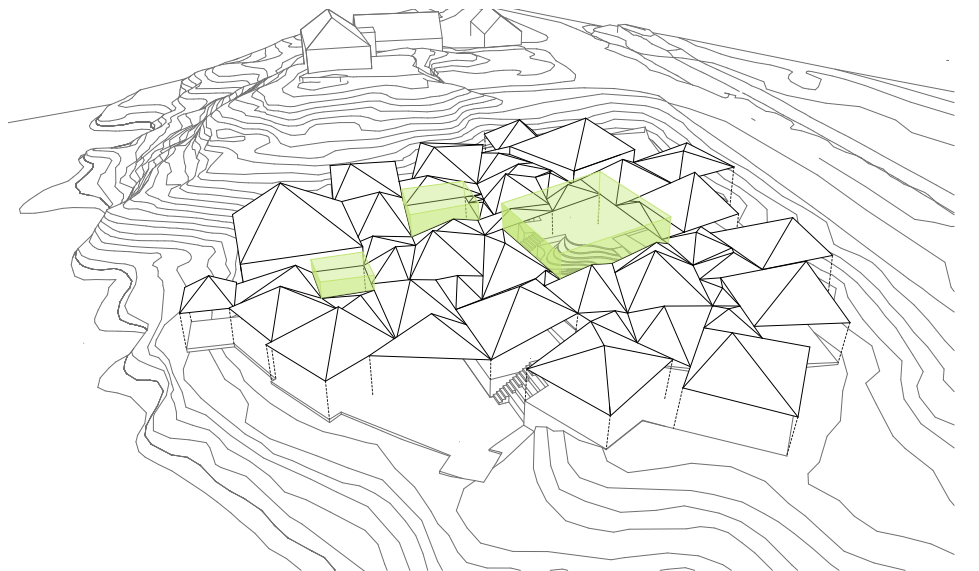
Bygget består av et samlende gulv, delt inn i 7 hovednivåer som trapper seg ned mot vannet. Det er en høydeforskjell på 3,15 meter fra nederste til øverste nivå. Ankomsten er på det øverste nivået som ligger 7 meter over havnivå, og i underkant av 2 meter under veinivået. Nivåene følger landskapet slik at det, fra de fleste nivå, skal være mulig å komme seg ut uten å måtte bruke trappen.

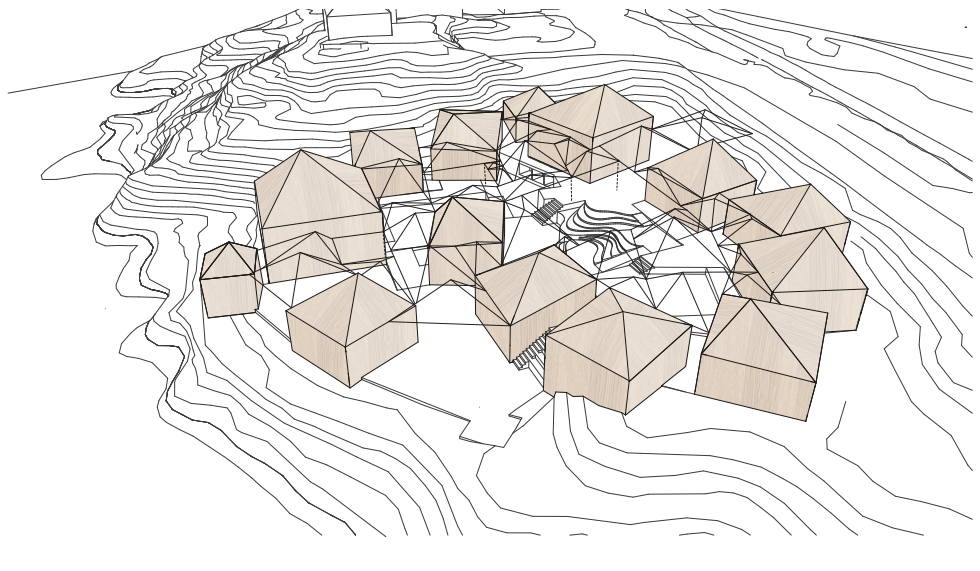
Bevegelsen er svært viktig i dette prosjektet, og muligheten for å jobbe med nivåer og universell utforming i et hellende terreng, var en av grunnene for valg av tomt. En bevegelse som snirkler seg gjennom bygget gir mulighet for ulike små gløtt mot vannet og utsikten før man til slutt ender opp med en panoramautsikt. Trappene beveger seg på tvers av rampene, og danner små snarveier.

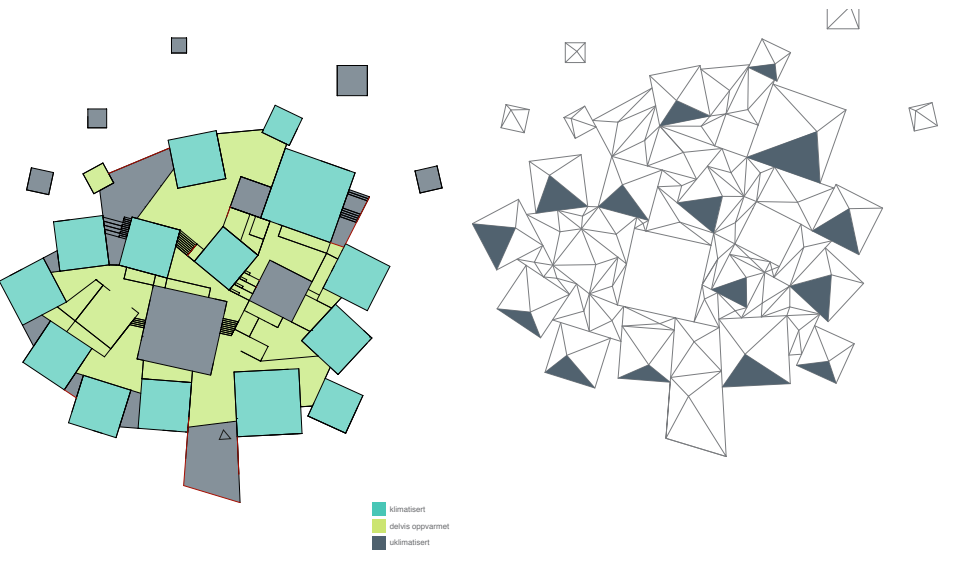
Et felles tak dekker gulvet og bretter seg nedover mot vannet. Fra avstand kan det ligne på rur som vokser på svaberg og stein i vannkanten. Konstruksjonen er bygd opp av bjelker av tre, og taket holdes oppe av søyler i de fleste møtepunkt.

3 klimatiserte atrier danner visuelle orienteringspunkt i bygget. Når man beveger seg gjennom bygget vil man alltid ha kontakt med, og bevege seg rundt, minst et av atriene. I tillegg fungerer de som lyssjakter og beskyttede uteplasser. Hvert atrium har fått sin egen karakter som er tilknyttet ulike funksjoner. Det største atriet er sansehagen. Dette er et grønt atrium med beplantning nedover i nivåer. Det nest største atriet er et aktivitetsatrium. Atriet og arealet tilknyttet dette er dekket i plasstøpt gummi som er et mykt falldekke. Det siste, og minste atriet er refleksjonsatriet. Dette er et lite atrium dekket i hvit grus og beplantet med 3 trær. En liten hylle i veggen gir muligheten for å sette seg ned og trekke pusten.

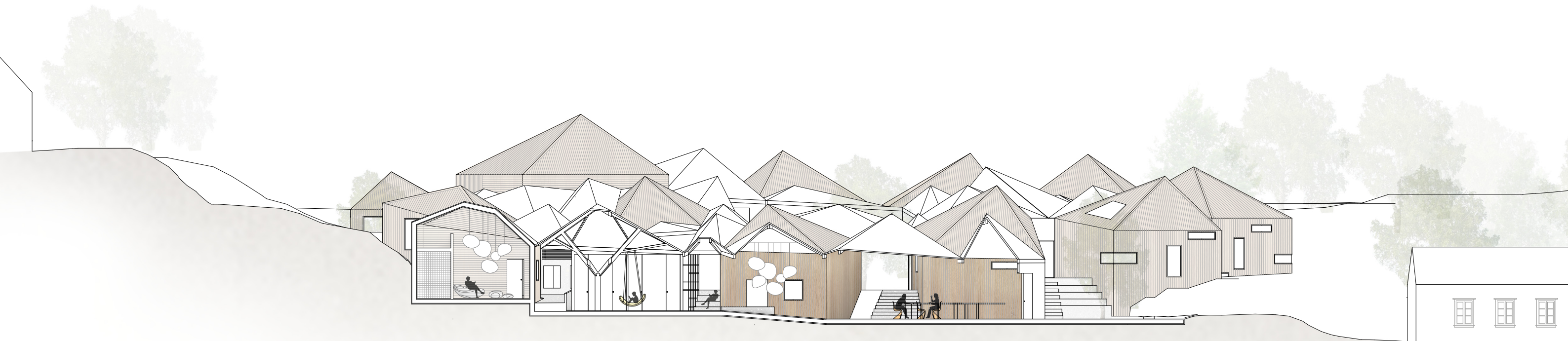

Bygget er delt inn i 3 ulike soner; klimatisert, delvis oppvarmet og uklimatisert sone. De klimatiserte volumene er kledd i tre, både utvendig og innvendig, mens et glasstak dekker det de delvis oppvarmede sonene. Dette sikrer nok lys til mellomrommet, noe som ville vært vanskelig uten taket på grunn av det brede bygget.

De klimatiserte sonene holder en behagelig innetemperatur på mellom 21 og 23 grader og er oppvarmet hele døgnet. Det skal være mulig å stille temperaturen i familieleilighetene etter eget ønske. De delvis oppvarmede sonene er de aktive sonene i prosjektet, og disse holder en lavere innetemperatur. Terrazzogulvet hjelper, på grunn av sin termiske kapasitet, til med å holde en jevn innetemperatur her sommer og vinter.

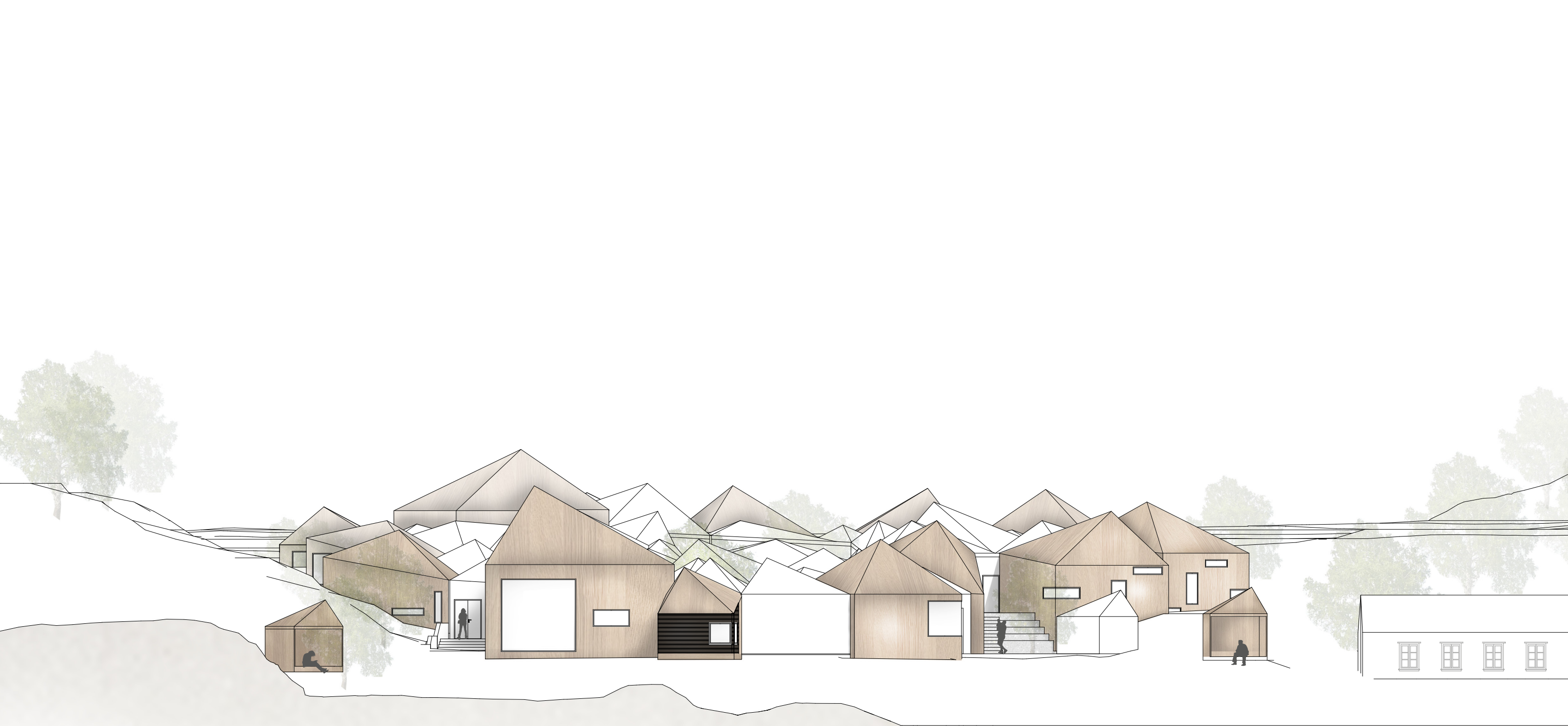
Alle sørvendte tretak består av vakuumsolfangere. Vakuumsolfangere består av en rekke rør satt sammen i en rammekonstruksjon. Denne rammekonstruksjonen kan spesiallages etter formen på taket. Solfangeren består av to glassrør med vakuum mellom. I glassrørene er det sirkulerende vann under trykk som fordampes og stiger når sollyset treffer solfangeren. I dette prosjektet er det brukt indirekte oppvarming, som skjer ved at vesken som varmes opp i solfangeren ikke kommer i direkte kontakt med bruksvannet og vannet som brukes til oppvarming. I stedet overføres varmen fra væsken til bruksvannet i en varmeveksler. Det varme vannet brukes i dette prosjektet for eksempel til gulvvarmeanlegg både i de fullklimatiserte volumene og i det delvis oppvarmet mellomrommet. Det delvis oppvarmede arealet holder en lavere temperatur, i tillegg til at varmen her blir skrudd ned på nattetid da dette arealet ikke er mye i bruk. Dette vil hjelpe til med å senke energibehovet til bygget.

snitt A-A 1:200 (nedskalert fra 1:100)

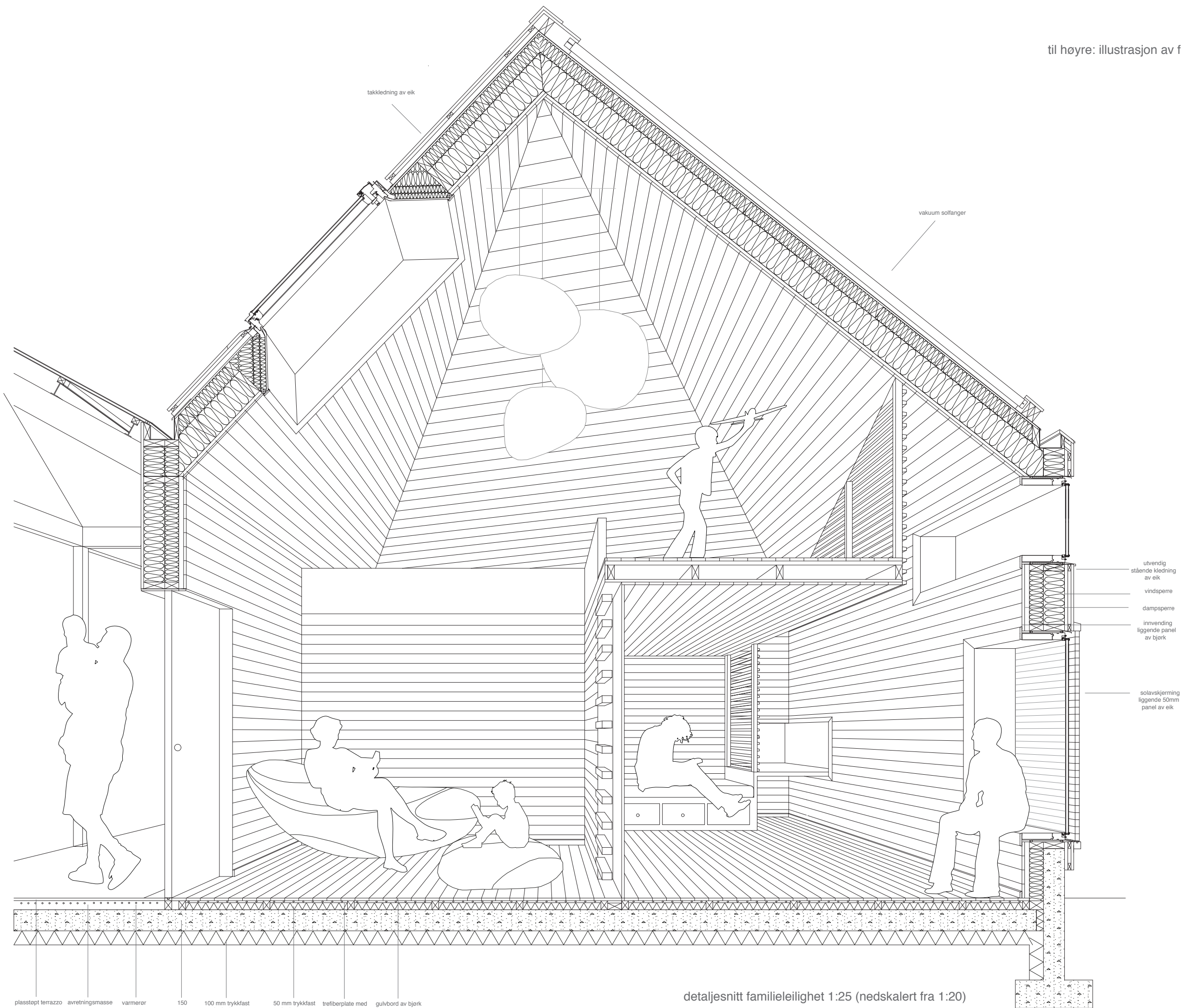

snitt B-B 1:200 (nedskalert fra 1:100)

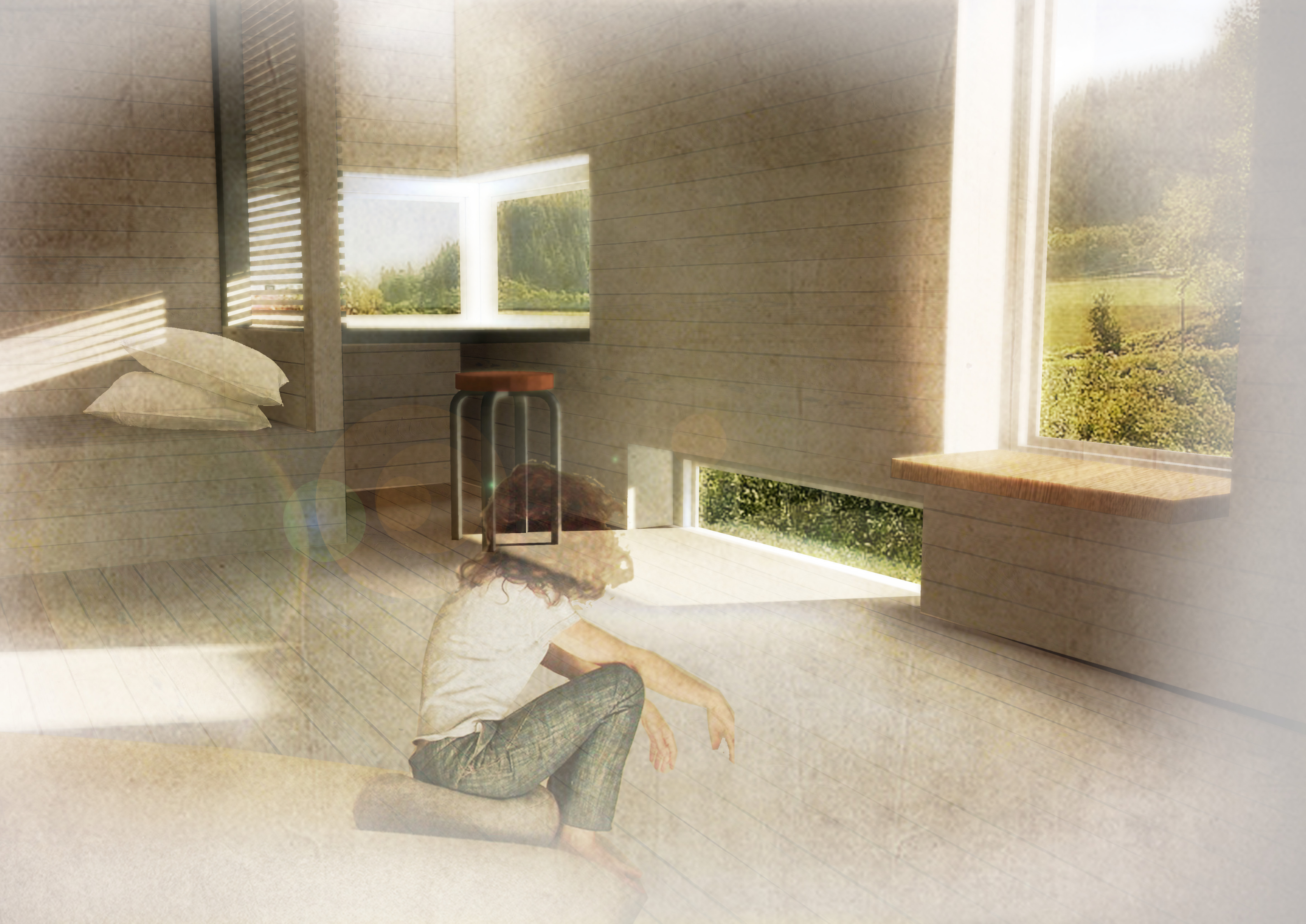

nord fasade 1:200

til høyre: illustrasjon av familieleilighet

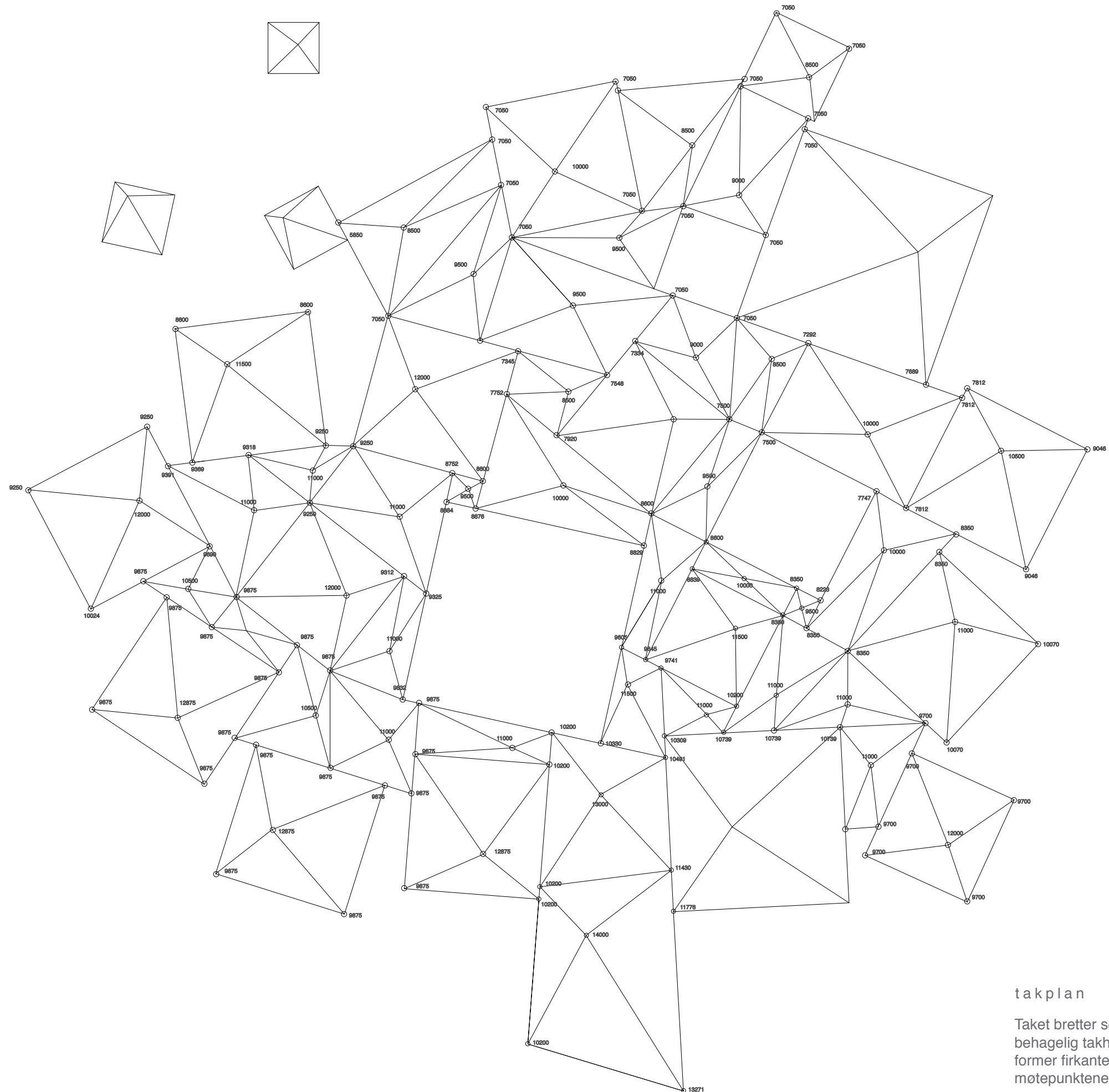

detaljesnitt familieleilighet 1:25 (nedskalert fra 1:20)

modellbilder fra lysstudie av fasade i familieleilighet

takplan

Taket bretter seg nedover mot vannet, noe som sikrer en behagelig takhøyde i alle rom. Taket består av bjelker som former firkanter, og denne takplanen viser høydene på møtepunktene (i meter over havet)

grånet eik

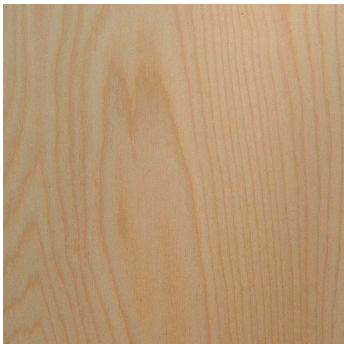
På grunn av sin holbarhet, også i ubehandlet tilstand, har jeg valgt å bruke eikepanel til kledning av de klimatiserte volumene. Ubehandlet eik vil oppnå en grålig farge som vil blende inn i naturlandskapet. På delen som vender ut blir panelet behandlet med jernvitrol. Dette gjøres for at panelet skal oppnå en raskere og jevnere gråfarge, slik at man slipper en flekkete fasade ettersom ikke alle deler blir like utsatt for vær og vind.

eik

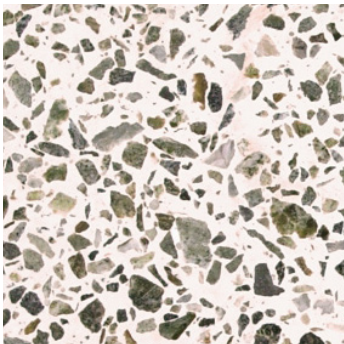
På innsiden, delen som vender inn mot det halvklimatiserte mellomrommet, vil eikepanelet bli behandlet. Dette er på grunn av at det innendørs ikke vil oppnå den fine gråfargen som utendørs, og at jeg i tillegg ønsker et skille mellom hva som er klimatisert og hva som er uklimatisert. Når man beveger seg mellom ute og inne vil man oppfatte et panel som fortsetter uavbrutt gjennom klimaskillet men med en fargeforandring som indikerer de ulike klimasonene.

bjørk

De klimatiserte volumene er på innsiden kledd med liggende panel av bjørk. Bjørken har en gulhvitt farge, og virket er homogent og nøytralt. Ettersom bjørkevirket er svært slitesterkt og tåler store belastninger har jeg valgt å også bruke det som gulvbord. Dette skaper et helhetlig romfølelse, da vegger, gulv og tak går i ett. Bruken av tre i de private sonene skaper en varm kontrast til det harde materialene, som glass og terrazzo, i mellomrommet

terrazzo

Gulvet i mellomrommet vil være plasstøpt terrazzo. Terrazzo er et gulv som brukes der man ønsker fugefrie og slitesterke flater som er lett å holde rene. Terrazzo er et sementbasert overflatesjikt med tilslagsmaterialer av knuste mineraler. Etter at terrazzosjiktet har herdnet, slipes det slik at tilslagsmaterialene trer synlig fram i overflaten. Terrazzo er et hardt materiale med høy termisk kapasitet, noe som gjør at materialet kan være med på å holde en jevn innetemperatur.

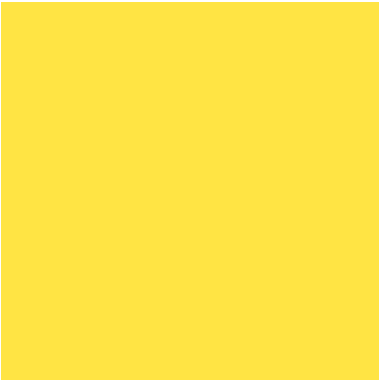

skifer

Jeg har valgt å bruke skifer som et overgangsmateriale mellom naturtomten og prosjektet. Skiferen er en naturlig overgang mellom naturen og terrazzogulvet. Stien ned til vannet vil også være av skifer. Skiferen skaper en fin kontrast til treet når det kommer til overflate, og den grå skiferen vil i tillegg stå godt til det grånende eikepanelet

fargepalett

Jeg har valgt en relativt nøytral fargepalett når det kommer til materialene i prosjektet. Dette gir rom for å eksperimentere når det kommer til farger på møbler, gardiner og tilbehør, og det gir også rom for forandring da boenhetene ikke nødvendigvis har de samme fargene hver gang. Barn er glad i farger, og det har vært svært viktig for meg å velge klare lystige farger til dette prosjektet. I tillegg har det vært viktig å huske at det ikke bare er barn som er brukere. For ansatte som tilbringer hver dag her kan det være slitsomt dersom prosjektet kun består av for eksempel primærfarger. Ved å velge Pantone farger har man en kjent fargeskala som for eksempel omfatter både stoff, maling og papir. Fargene kan brukes hver for seg eller for eksempel i en kombinasjon av striper eller lignende. I tillegg til de syv fargene har jeg valgt en brungrå nøytral farge som i tillegg til å komplimentere disse fargene også står godt til materialene valgt.

orion blue	cockatoo	sharp green	buttercup	radient yellow	hot coral	spiced coral
						
PANTONE 7545C	PANTONE 3258C	PANTONE 374C	PANTONE 114C	PANTONE 1375C	PANTONE 178C	PANTONE 7418C
19-4229TCX	14-5420TCX	13-0535TCX	12-0752TCX	15-1058TCX	17-1656TCX	17-1644TCX

m ø b l e r

Verner Panton - Amoeba highback chair

I dette prosjektet har jeg hatt et ønske om å finne møbler som kan brukes på flere måter. På denne måten kan det som er en behagelig lenestol for en voksen, være en privat sphere for et lite barn. Et ullteppe slengt over Amoeba highback stolen skaper plutselig et hemmelig rom. Jeg har her valgt å bruke fire Verner Panton møbler som eksempler. Disse møblene møbler organiske, noe som vil være en fin kontrast til prosjektet, i tillegg til at de kan brukes av barn av alle aldre.

Kjøkken med fronter malt i Pantone-farger

Verner Panton - Flying Chair

Verner Panton - Amoeba chair

Firmaet Smarin produserer to typer møbler som vil passe perfekt i prosjektet mitt. Den første er livingstones. Dette er møbler av ull i ulike størrelser formet som steiner. Disse steinene vil passe perfekt i mellomrommet i tillegg i de klimatiserte volumene som erstatning for den vanlige sofagruppen. Den nøytrale fargen vil også komplimentere de fargesterke Panton møblene i tillegg til stoffene svært godt. Det andre "møblet" er mobile shadows. Disse er lagd av lin eller bomull og henger fra en wire i taket. De mobile skyggene vil lage et fantastisk skyggespill under glasstaket i tillegg til at de, ved litt vind, vil bevege seg rolig frem og tilbake som skyer.

Verner Panton - Living Tower